ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Η ΡΕΚΛΑΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πῶς ἠπάτησαν... τοὺς ἐφθαλμοὺς τὰ στεφάνια τῆς κηδείας. Ὁ πρὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν... καφές! Ἕνα νέον σύστημα εἰκονομίας. Ρεκλαμαδόρος γιατρός. Ὁ μεγαλείτερος ἐχθρὸς τῆς... ρεκλάμας. Κ' ἕνα ποίημα «ἐσαεὶ εὐγνωμονοῦντος». Τα «Κοινωνικά» τῶν ἐφημεριδων. Ἀρραβῶνες πεὺ θά... γείνευν! Ἕνας πεὺ ἀρραβωνιάζεται μὲ μιά... ἄγνωστη Κυρία. Πῶς συνεβίβασεν ὁ Σκουπίτσας τὰς ἀρχάς. Ὁ πώγων καὶ τὸ ψαθάκι τοῦ Βερροίου. Ὅταν ὁ κ. Πιστόλακας ἐμβολιάζεται κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Σὲ προηγούμενα φύλλα γράψαμε γιὰ τὴν ἐξέλιξι τῆς Ρεκλάμας στὴν Ἑλλάδα. Πῶς προωτάρχισε, ἀπὸ πόσα κωμικὰ στάδια ἐπέρασε, γιὰ νὰ φθάσῃ στὸ σημεῖο ποὺ σήμερα βρίσκεται.

Ἐξακολουθοῦμε σήμερα τὴν συνέχεια τῆς μελέτης ἐπὶ τοῦ περιέργου αὐτοῦ ζητήματος.

Σ' ἕνα εὐχαριστήριο λοιπὸν ποὺ δημοσιεύθηκε τὴν ἐποχὴ ἐκείνη στὴ «Νέα ἐφημερίδα», οἱ «τεθλιμμένοι συγγενεῖς» εὐχαριστοῦντες τὸν κόσμο, γιὰ τὴ συμμετοχὴ του στὴ θλίψη τους, εὐχαριστοῦν συγχρόνως καὶ τόν... ἀνθοπώλη ποὺ ἔκαμε τοὺς σταυροὺς καὶ τὰ στεφάνια, διότι :

«Οἱ παραδείσιοι τῇ ἀληθείᾳ καὶ μετὰ καλλιτεχνικωτάτου ζήλου φιλοπονηθέντες στέφανοι κ.λ.π... ἠπάτησαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντων, ἐκλαβόντων αὐτοὺς ὡς ἐκ ψευδῶν ἀνθέων πεποιημένους».

Ἡ ρεκλαμαριστικὲς αὐτὲς εἰδοποιήσεις δὲν ἔλειπαν τότε ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες.

Σᾶς παρατίθεμε δυό, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ μία δημοσιεύθηκε στὴν τότε «Νέα Ἐφημερίδα» καὶ ἡ ἄλλη στὴν «Ἐπιθεώρησι».

«Ἀ τὸ πολλοῦ συχνάζον εἰς τὸ ἀπέναντι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν καφενεῖον ἡ «Λιεύθυνσις» καὶ εὑρίσκων ἐν αὐτῷ καφὲν λίαν γενσιικὸν καὶ μεγίστην καθαριότητα, συνιστῶ εἰς τὸ κοινὸν τὸ καφενεῖον τοῦτο εἰς τὸ ὁποῖον, προσέτι, διετηρήθη ἡ αὐτὴ τιμὴ τῶν 10 λεπτῶν».

Ἡ δεύτερη ρεκλάμα εἶνε ἀκόμα πιὸ ἐμφαντικὴ καὶ ἰδιότροπη :

«Ἀκούσας ἐπαινόμενον τὸ ξενοδοχεῖον ἡ «Κοινὴ Γνώμη», κείμενον κ.τ.λ., μετέβην σήμερον τὴν μεσημβρίαν ἵνα φάγω ἐν αὐτῷ. Ἔμεινα δὲ τόσον εὐχαριστημένος ἐκ τῆς καθαριοτητος καὶ τῆς εὐθυνίας, ὥστε συνιστῶ αὐτό. Ἰδίως δὲ μὲ ἐκπληξιν εἶδον τὸ μέγεθος τῶν μερίδων αἱ ὁποῖαι εἶνε τόσον μεγάλαι, ὥστε ἐχόρτασα πολὺ καὶ τὸ ἑσπέρας δὲν ἠμπόρεσα νὰ φάγω. Εὗρον λοιπὸν διπλῆν οἰκονομίαν».

Καὶ ὑπογράφεται ὁ γράφων *«Ὁ εὐγνώμων πολίτης».*

***

Σὲ μιὰ ἐφημερίδα τῶν παληῶν καλῶν καιρῶν, δημοσιεύθηκε κ' ἕνα εὐχαριστήριο πρὸς κάποιον... ἀστυνομικὸν κλητῆρα, ἐν ἐνεργείᾳ, ὁ ὁποῖος γιάτρευε τὴν ὑδροπυκία. Καὶ σ' ἕνα ὀπωροπώλη κ' ἕνα τυπογράφο, ποὺ γιάτρεψαν τὰ μέλη γνωστῶν τότε στὴν Ἀθήνα οἰκογενειῶν, ποὺ ἔπασχαν ἀπὸ ἀνίατα νοσήματα!...

Ἀλλὰ οἱ γιατροὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς κυνηγοῦσαν ἄγρια τὴ ρεκλάμα κ' ἔγραφαν ρεκλάμες οἱ ἴδιοι γιὰ τὸν ἑαυτό τους ἐνθουσιωδέστατες. Ἐπίσης ἔγραφαν καὶ ρεκλάμες ἔμμετρες. Νὰ ἕνα δεῖγμα ἔμμετρης ἰατρικῆς ρεκλάμας, παρμένο ἀπὸ τὴν «Ἐπιθεώρησι».

Τῷ ἰατρῷ Μελιγαλᾶ, Σκλήρῃ τῷ Λεωνίδᾳ
ὅτι μὲ ἐθεράπευσεν, εὐγνωμοσύνην οἶδα,
πάσχοντα ἐκ νοσήματος σχεδὸν ἀθεραπεύτου
ὅ μ' ἔκαμνε νὰ φαίνομαι ὠχρὸς ἐντὸς καθρέφτου.
Ταχέως μὲ ἀπήλλαξε τῆς νόσου τῆς χρονίας,
ἐκεῖνος, ὅς φημίζεται κι' ἐκτὸς τῆς Μεσσηνίας.
Μόνον μὲ παρεδέχθηκεν ὁ ἰατρὸς ὁ Σκλήρης,
ἄλλος οὐδεὶς ἐκ τῶν πολλῶν, ποὺ εἶν' ὁ τόπος πλήρης.
Ἅπαντες μὲ ἀπήλπισαν ἐκτὸς τοῦ Λεωνίδα,
πρὸς τὸν ὁποῖον χρεωστῶ ζωῆς μου τὴν ἐλπίδα.

Ἐν Ἀγριλοβούνῳ τῇ 26 Ἰουλίου 1893
Ὁ ἐσαεὶ εὐγνώμων
Ἰωάννης Κ. Πλέτσης

***

Περίεργες ἀρχετὰ εἶνε καὶ ἡ κοινωνικὲς ρεκλάμες τοῦ καιροῦ ἐκείνου, τὰ σήμερον λεγόμενα «Κοινωνικά», τῶν γάμων, ἑορτῶν κ.λ.π., τὰ ὁποῖα πρωτοάρχισε, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὄθωνος, ἡ τότε ἐφημερὶς «Ταχύπτερος Φήμη», τὰ ὁποῖα ὅμως κατόπιν ἀνέπτυξε καὶ ἐσυστηματοποίησε ὁ μακαρίτης Ἰωάννης Καμπούρογλους στὴ «Μικρὰν Ἐφημερίδα» του.

Νὰ δὲ πῶς πρωτοάρχισαν αὐτὰ καὶ πῶς τὰ χαρακτηρίζει καὶ προγραμματίζει ἡ «Ταχύπτερος Φήμη» σὲ μιὰ ἀπάντησί της σὲ ἄλλην ἐφημερίδα :

«Ἡμεῖς πολιτικὰ δὲν ἐγράψαμεν, οὔτε γράφομεν. Ἡ βιομηχανία μας περιορίζεται μόνον διὰ νὰ εἰδοποιοῦμεν τὸ κοινὸν ποῖος εισέρχεται καὶ ποῖος ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν πόλιν μας, ποῖος στεφανώνεται καὶ ποῖος ἠρραβωνίσθη καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἀποροῦμεν πῶς ὁ Φίλος τοῦ Λαοῦ, φθονήσας τὴν μικρὰν ταύτην βιομηχανίαν μας, κατεχώρησεν στὸ πολύτιμον φύλλον του, ποῖος ἦλθεν [illegible] τὴν Ὑπάτην καὶ ποῖος ἀπὸ τὴν Αἴγιναν».

Σήμερα ἀναγγέλλονται στὰ «Κοινωνικὰ» τῶν ἐφημερίδων οἱ ἀρραβῶνες ποὺ ἔγειναν, ἀλλὰ ἡ «Ταχύπτερος Φήμη», προανήγγελλε τοτε καὶ τούς... μέλλοντας νὰ τελεσθοῦν.

Νὰ μερικὰ ἀγγέλματα ἀπὸ τὰ φύλλα της τοῦ 1851 καὶ 1852.

«Κατ' αὐτὰς διαπραγματεύονται πολλῶν ἀξιεράστων νέων μετὰ θελξικαρδίων δεσποσυνῶν συνοικέσια. Μεταξὺ αὐτῶν τὸ προσεχέστατον καὶ ἀποτελεσματικώτερον εἶνε τοῦ κομψοῦ καὶ φιλομούσου κ. Ἀλβέρτου τοῦ ἐμβολιαστοῦ».

Κι' ἄλλο :

«Ἐπληροφορήθημεν παρὰ τοῦ κ. Καθωπούλη, ὅτι ὁ κ. Εὐστάθιος Στεφάνου μετέβη εἰς Κάρυστον διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς ἀρραβῶνας του μετὰ μιᾶς ὡραίας καὶ πλουσίας νέας»:

Καὶ ἀκόμη :

«Ἔφθασεν ἐνταῦθα ἀπὸ τάς Πάτρας, ὁ χρηστὸς μας νέος κ. Διόλιος, γραμματεὺς τοῦ ἐκεῖ Πρωτοδικείου, ἐπὶ σκοπῷ, ὡς λέγουν, νὰ ἀρραβωνισθῇ μετὰ τινος ἀγνώστου Κυρίας».

Περίεργη εἶνε ἐπίσης ἡ ἑξῆς ἀναγγελία ἀρραβώνων, ἀνακατωμένη μαζὶ μὲ ἄλλες εἰδήσεις :

«Ἔφθασε κατ' αὐτάς, ἀπὸ τῆς πατρίδος του Ναυπάκτου, ὅπου ὑπῆγε καὶ διαπραγματεύθη ἀρραβῶνα μέ τινα χαριεστάτην νέαν, ὁ χρηστὸς νέος κύριος Ἀνδρέας Σκιπίων ἢ Σκουπίτσας. Κατὰ τὸ διοστημα τῆς ἐκεῖ διατριβῆς του ἔσχυσε διὰ τῆς συνέσεώς του, νὰ φέρῃ εἰς ἁρμονίαν τὰς διαφόρους τοῦ νόμου ἀρχάς. Ἐνταῦθα δὲ τὸν ὑπεδέχθησαν εὐμενῶς οἱ φίλοι του. Ἐκεῖθεν δὲ μᾶς ἔφερε καὶ εἰδήσεις ὅτι ὁ φίλος μας Πλαστήρας ὑγιαίνει καὶ μετέβη εἰς Ἀγρίνιον, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Σκαλτσᾶ».

***

Ἀλλὰ ἡ «Ταχύπτερος Φήμη» δὲν περιοριζόταν μόνον σὲ εἰδήσεις ἀρραβώνων γνωστῶν καὶ φίλων της, ἀλλὰ ἀνήγγελε καὶ ἁπλῶς τὰ τῆς ὑγείας τῶν φίλων της, καὶ ὅταν ἀκόμα δὲν ἀσθενοῦσαν.

Ἔτσι γράφει τὰ ἑξῆς γιὰ τὸν μακαρίτη Ν. Μπίλλερ, τον γνωστὸν ευφυολόγον δημοσιογράφον καὶ τελωνιακὸν ὑπάλληλον.

«Ὁ Συντάκτης τῆς «Τρακατρούκας» Ν. Μπίλλερ παρετηρ θη κατ' αὐτὰς χαίρων ἄκραν ὑγείαν καὶ ζωηρότητα οὐχὶ εὐκαταφρόνητον».

Ἀκόμα :

«Ὁ δικηγόρος κ. Χριστόπουλος χαίρει ἄκραν ὑγείαν καὶ εὐχαριστεῖ τοὺς προσερχομένους πελάτας του».

Ἢ :

«Ὁ κ. Δουκᾶς Πύρρος ἐρχόμενος ἐφ' ἁμάξης, ἔπεσε καθ' ὁδὸν καὶ κατέθραυσε τὴν χεῖρα του. Ἤδη ὅμως εὑρίσκεται εἰς ἀνάρρωσιν καὶ κάθημαι ἀπονητὶ εἰς τὸ παράθυρον θεωρῶν τοὺς διαβαίνοντας φίλους».

Ἀλλὰ δὲν περιωρίζετο ἡ «Ταχύπτερος Φήμη» εἰς αὐτά. Ἔγραφεν καὶ ἄλλα, ὡς π. χ:

«Ὁ κ. Σωτήριος Βέρροιος ἔκειρε, τέλος πάντων, τὸν δασύτριχον πώγωνά του καὶ κατ' αὐτὰς ἀναχωρεῖ διά Χαλκίδα, μετὰ τοῦ χρηστοῦ καὶ γενειοφόρου κ. Θ. Καλοῦ».

Καὶ ἀφοῦ μᾶς εἶπε γιὰ τὸν πώγωνά του, μᾶς λέει καὶ γιὰ τὸ ψαθάκι του :

«Ὁ κ. Σ. Βέρροιος διακρίνεται ἐφέτος μεταξὺ τῶν σκιαδοφόρων, διότι αὐτὸς μεταξὺ ἄλλων φορεῖ σκιάδιον ἐκ φοίνικος».

Ἀλλὰ μανθάνομεν καὶ ἄλλα, ὡς π.χ:

«Ἐμβολιάσθη κατ' αὐτὰς ὁ κ. Πιστόλακας. Ταῦτα πρὸς γνῶσιν τῶν λοιπῶν συνομηλήκων του νεανιῶν».

Καὶ ἀκόμη :

«Ἔφθασεν ἐνταῦθα ἐκ Σύρου ὁ τυπογράφος κ. Πολυμέρης, ὑγιὴς καὶ εὐτραφής. Τὸ τυπογραφεῖον του, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του, θέλει παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ διαχέῃ τὰ φῶτα καὶ τὰς προόδους τοῦ αἰῶνος. Ἡ μεταβίβασις του ἔγεινεν ἐνταῦθα, ὑπαγορευθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀνάγκην μόνον νὰ ἀνταμώσῃ τὸν ὀδοντοϊατρὸν κ. Λεύκοβιτς, διὰ νὰ καθαρίσῃ τοὺς ὀδόντας του, κόσμημα ὡραῖον καὶ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὁποῖον συνιστᾷ πολὺ εἰς νέους καὶ τὸ ὡραῖον φύλλον».

Αὐτὰ γιὰ σήμερα, ἄλλοτε θὰ σᾶς ποῦμε περισσότερα.

Ὁ Παληὸς

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΤΖΟΓΑΔΟΡΟΥΣ

Τώρα ποῦναι κάθε λέσχη ἡ ἐξώπορτα κλεισμένη
καὶ τῆς τράπουλας ἐχάθη κάθε κέρδος καὶ ζημία,
ἄλλος τρόπος σωτηρίας διὰ σᾶς δὲν ἀπομένει,
παρὰ θέσεις νὰ σᾶς δώσουν εἰς τοῦ Κράτους τά ταμεῖα.

Σουρῆς